

Yıl: 4, Sayı: 18, Aralık 2017, s. 549-560

Emrah SERDAR¹

Mehmet DEMİREL²

Duygu HARMANDAR DEMİREL³

Veli Ozan ÇAKIR⁴

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SERBEST ZAMAN ALGI DÜZEYLERİ İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Özet

Bu araştırmanın amacı, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman algı düzeyleri ile problem çözme becerilerini belirlemek ve bu iki kavram arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş olan 95 (%45,5) “Erkek” ve 114 (%54,5) “Kadın” olmak üzere toplam 209 üniversite öğrencisi çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada Esteve ve ark. (1999) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Gürbüz ve ark., (2007) tarafından yapılan “Boş Zaman Anlamı Ölçeği” ve Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilen ve Türkçe Uyarlaması Şahin ve Ark., (1993) tarafından yapılan “Problem Çözme Envanteri” kullanılmıştır. Katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarının belirlenmesi için yüzde ve frekans yöntemleri; verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığının belirlenmesi için Shapiro Wilks normallik testi uygulanmış ve bunun neticesinde verilerin parametrik test koşullarına uygun olduğunun anlaşılmasından sonra verilerin analizinde; katılımcıların serbest zaman doyum düzeyleri ile problem çözme becerilerinin bazı demografik özelliklere göre farklılığını belirlemek için MANOVA; serbest zaman doyum düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki düzeyini belirlemek için Person Korelasyon testleri uygulanmıştır. MANOVA test sonuçlarında “Cinsiyet” ve “refah düzeyi” değişkenlerine göre serbest zaman algı düzeyleri ve problem çözme envanterinin

¹ Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi Araştırma Görevlisi, emrah.serdar@istanbul.edu.tr

²

³

⁴

toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken ($p < 0.05$), “yaş”, ve “Spor branşı” değişkenlerine göre ise, serbest zaman algı düzeyleri ve problem çözme envanterinin toplam puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0.05$). Serbest zaman algı ve problem çözme puanları arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için yapılan Pearson Korelasyon testine göre; iki ölçek arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Katılımcıların serbest zaman algı düzeyleri ile problem çözme becerilerinin bazı demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterdiği ve problem çözme becerilerinin serbest zaman algı düzeylerini etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Üniversite Öğrencisi, Serbest Zaman Algısı, Problem Çözme

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVEL OF LEISURE PERCEPTION AND PROBLEM SOLVING SKILLS OF UNIVERSITY STUDENTS

Abstract

This study is to determine the level of leisure perception and problem-solving skills of university students and to identify and to reveal the relationship between these two concepts. 209 university students in total, 95 "Males" and 114 "Females" selected by purposive sampling have voluntarily attended Survey model has been used in the study. The sample of the study consists of students who are studying at Dumlupınar University. As a data collection tool in research, "The Meaning Of Leisure Scale ", which has been developed by Esteve and friends (1999) and adopted into Turkish by Gürbüz and etl (2007); and “Problem Solving Inventory” which has been developed by Heppner and Petersen (1982) and the Turkish Adaptation was developed by Sahin and friends., (1993) were used. Shapiro-Wilks normality test has been applied to identify whether data had normal distribution, in the analysis of data MANOVA was used according to some demographic characteristics in order to identify differences between leisure perception and problem solving skills. Pearson Correlation was used. According to the variables of “gender” and “prosperity”, MANOVA test results showed that there was a significant difference between the level of leisure perception and problem solving inventory in total scores ($p < 0.05$). “age” and “sport branch” there was no significantly different between the level of leisure perception and problem solving inventory in total scores ($p > 0.05$). In order to determine relations between leisure perception and problem solving skill Pearson Correlation test was used. And it showed that there was the low level of positive relation between two scales. According to some demographic variables showed that there is significant differences between the level of leisure perception and problem solving skills and problem-solving skills has been found to affect the levels of leisure perception.

Keywords; University Student, Leisure Perception, Problem Solving

1. GİRİŞ

İnsan için çok değerli bir kavram olan zaman, insanın birçok faktöre bağlı olarak ayırdığı zaman arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır. (Sevil ve ark. 2012). Zaman; olguların birbirini izlemesiyle zihinde yaratılan ve yine olguların içinde sürüp gideceği düşünülen, başlangıç ile sonu bilinmeyen soyut bir kavramdır (Karaküçük, 2008). Kemp ve Pearson'a göre boş zaman ise çalışma, uyku, yemek yeme ve diğer zorunlu işler için ayrılan (harcanan) vakit sonrasında arta kalan zaman dilimidir (Kemp ve Pearson, 1997). Boş zamanın tanımı sembolik bir anlamdan öte, öznel bir karakteristik taşıyor yani herkes için farklı bir anlam ifade edebilir (Madrigal, 2006, Gürbüz ve Handerson, 2013).

Sürekli olarak değişen dünyada, insanların fiziksel ve zihinsel özellikleri geçmişten günümüze değişmiştir. Bu gelişen ve değişen dünyada, boş zaman kavramları ve rekreasyon, insanların fiziksel ve zihinsel sağlıklarını koruması için bir yol olmuştur (Demirel, Demirel, & Serdar, 2017). Boş zaman aktiviteleri sosyal etkileşimi ifade eder (Kelly, 1994) ve boş zaman birçok sebepten dolayı çok önemli bir konudur. Örneğin; birçok insan işten daha fazla boş zamanı tatmin edici bulur ve boş zaman, başarı ve zevk duygusunun büyük bir kaynağı olabilir (Lu & Hu, 2005). Bu nedenle boş zamanların değerlendirilmesi önemini daha da arttırmakta ve ele alınması gereken bir konu olarak araştırma konusu olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.(Süzer, 1997).

Kişinin çalışmadığı, yaşam zorluklarının dışında kalan ve kendi isteği yönünde harcayabileceği, arzu edilen zaman olarak tanımlanan boş zamana (Karaküçük ve Gürbüz, 2007; Atasoy ve ark., 2015; Esteve ve ark., 2007) pozitif katılımın artmasının, kendini gerçekleştiren ve ruhen sağlıklı gençlerin gelişmesine katkıda bulunduğu yaygın olarak ifade edilmektedir. (Balcı ve ark., 2002).

Her gün, basit veya karmaşık pek çok problemle karşı karşıya kalan insanoğlu, bazı problemlerine farkında olmadan çözümler üretmekte, bazıları üzerinde uzun uzun düşünmekte veya sürüklenip gitmekte ve bazı durumların ise, problem olduğunun farkına dahi varamamaktadır. Hâlbuki problem çözme, genellikle bireyin problemi ve çözümünü değerlendirirken çoklu perspektiflerin ve düşüncelerin doğruluğu üzerinde düşünmesini gerektiren eğitsel bir süreçtir. Dolayısıyla, problem çözme sürecinin tanınması ve bu süreç hakkında bilgi edinilmesi, hem etkili bir öğrenmenin gerçekleştirilmesi hem de bireysel yeteneklerin geliştirilmesi açısından son derece mühimdir (Aksan & Sözer, 2007).

Problem, birey ya da toplumların karşılaştığı, başarıya ulaşmak için çözülmesi gerekli zorluklardır. Öğrencilerin karşılaştıkları problemler ile baş edebilmesi ve bu problemlere çözüm üretebilmesi için algılanan problem çözme beceri düzeylerinin yüksek olması çözümler için faydalı olması açısından önemlidir. Bireyin doğuştan sahip olduğu problem çözme yeteneği sonradan alınan eğitim ve deneyimlerin etkisiyle gelişir ve beceri şekline dönüşür (Yiğiter, 2012).

Broadhurst rekreasyonu insanların boş zamanlarında katıldıkları, çok yönlü olabilen, fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel parçalar içeren aktiviteler olarak tanımlamıştır (Broadhurst, 2001). Tanımların bu tür anlam ve düşünceler içermesi zaman, boş zaman ve rekreasyon kavramlarının bireyin üzerinde sosyalleşme sürecinde dolayısıyla da problem çözme becerilerinde önemli bir rol oynayacağı düşünülebilir.

Bu bilgilerden hareketle çalışmanın amacı özellikle spor eğitimi veren kurumlardaki üniversite öğrencilerinin boş zamanın anlamı ile rekreasyonel etkinliklere katılımın problem çözme becerisi, sosyalleşme gibi bireye kazandırabileceği özellikleri gerçekten kavrayıp kavrayamadığını bağımsız değişkenler ışığında incelemektir.

2. Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada, katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek ve tutum gibi özelliklerinin belirlendiği tarama yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk ve ark., 2012). Geçmişte ya da halen var olan durumun var olduğu şekliyle betimlendiği bu yöntemde önemli olan, araştırmaya konu olan olayı, bireyi ya da nesneyi kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlayabilmek ve mevcut durumu değiştirmeye kalkmadan gözleyebilmektir (Karasar, 2012).

Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören olasılık dışı amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş yaş ortalaması 21.85 ± 1.49 olan 95 “Erkek” ve 114 “Kadın” olmak üzere toplam 209 üniversite öğrencisi çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, ‘Kişisel Bilgi Formu’, ‘Problem Çözme Envanteri’ ve ‘Boş Zaman Anlamı Ölçeği’ veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen ‘Kişisel Bilgi Formu’; katılımcıların cinsiyet, yaş, refah düzeyleri ve spor branşı gibi bilgileri edinmek için kullanılmıştır.

Problem Çözme Envanteri

Katılımcıların problem çözme becerilerini ölçmek amacıyla Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilen ve Türkçe Uyarlaması Şahin ve Ark., (1993) tarafından yapılan “Problem Çözme Envanteri” kullanılmıştır. Ölçek 6’lı Likert Tipi Olup (1=Her Zaman, 6=Hiçbir Zaman), 31 maddeli, altı faktörden (Aceleci Yaklaşım, Düşünen Yaklaşım, Kaçingın Yaklaşım, Değerlendirici Yaklaşım, Kendine Güvenli Yaklaşım, Planlı Yaklaşım) oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısını (cronbach alpha) 0.93 olarak bulunmuştur.

Boş Zaman Anlam Ölçeği

Serbest zaman aktivitelerine katıldıklarında neler hissettiklerini belirlemek amacıyla Esteve ve ark., (1999) tarafından geliştirilen ve Gürbüz ve ark., (2007) tarafından Türkçeye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirliği yapılan “Boş Zaman Anlamı Ölçeği” ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 6’lı Likert Tipi olup (1= Kesinlikle katılmıyorum, 6= Tamamen katılıyorum), 35 maddeli, sekiz faktörden (Algılanan Özgürlük, İş İlişkisi, Sosyal Etkileşim, Boş Zamanın Kullanılabilirliği, Aktif-Pasif Katılım, Hedef Yönelimi ve Algılanan Yeterlilik, İçsel Motivasyon) oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısını (cronbach alpha) 0.86 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında yapılan istatistiksel analizler, SPSS 20 istatistik paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarının belirlenmesi için yüzde ve frekans yöntemleri; verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığının belirlenmesi için Shapiro Wilks normallik testi uygulanmış ve bunun neticesinde verilerin parametrik test koşullarına uygun olduğunun anlaşılmasından sonra verilerin analizinde; katılımcıların serbest zaman doyum düzeyleri ile problem çözme becerilerinin bazı demografik özelliklere göre farklılığını belirlemek için MANOVA; serbest zaman doyum düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki düzeyini belirlemek için Person Korelasyon testleri uygulanmıştır.

3.Bulgular

Tablo 1: Katılımcıların Kişisel Bilgilerine Göre Dağılımları

Değişkenler		F	%
Cinsiyet	Erkek	95	45,5
	Kadın	114	54,5
	Toplam	209	100
Yaş	17-20	81	38,8
	21-25	87	41,6
	26 ve üstü	41	19,6
	Toplam	209	100
Refah Düzeyi	Kötü	32	15,3
	Normal	104	49,8
	İyi	73	34,9
	Toplam	209	100
Spor Branşı	Takım Sporları	131	62,7
	Bireysel Sporlar	78	37,3
	Toplam	209	100

1’de Katılımcıların cinsiyet, yaş, refah düzeyleri ve spor branşlarına ilişkin istatistiksel bulgulara göre katılımcıların %45,5’inin “erkek”, %54,5’inin “kadın”, % 41,6’ının “21-25 ”yaş aralığında olduğu, %49,8’inin Refah düzeylerini “Normal” olarak gördüğü, % 62,7’inin ise “Takım Sporları” ile ilgilendiği tespit edilmiştir.

Tablo 2. Ölçek Puanlarının Dağılımı

			Madde	n	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Boş Zaman Anlamı	34	209	4.46	0.94	1.432	2.406		
Algılanan Özgürlük	5	209	4.51	1.06	1.194	1.601		
İş İlişkisi	5	209	4.59	1.10	1,266	1.573		
Sosyal Etkileşim	5	209	4.34	0.99	1.244	1.906		
Boş Zaman	5	209	4.54	1.04	1.283	1.901		
Aktif – Pasif Katılım	5	209	4.37	0.98	1.136	1.492		
Hedef Yönelimi	3	209	4.42	1.02	1.888	1.145		
Algılanan Yeterlilik	4	209	4.51	1.03	1.209	1.701		
İçsel Motivasyon	3	209	4.48	1.07	1.432	1.864		
Problem Çözme	31	209	3.30	0.85	0.123	0.115		
Aceleci Yaklaşım	9	209	3.24	0.96	0.262	0.547		
Düşünen Yaklaşım	5	209	2.94	1.36	0.253	0.947		
Kaçıngan Yaklaşım	4	209	4.06	1.28	0.406	0.582		
Değerlendirici	3	209	3.75	1.64	0.371	0.846		
Kendine Güvenli	6	209	3.35	1.07	0.170	0.482		
Planlı Yaklaşım	4	209	3.34	1.05	0.912	0.708		

Tablo 2’de araştırma kapsamında katılımcıların, Boş Zaman Anlam Ölçeğinin ’den aldıkları puanlar incelendiğinde en düşük ortalamanın “Sosyal Etkileşim” boyutunda (4.34), en yüksek ortalamanın da “İş İlişkisi” boyutlarında (4.59) olduğu görülmektedir. Problem Çözme Envanterinin ’den aldıkları puanlar incelendiği ise en düşük ortalamanın “Düşünen Yaklaşım” boyutunda (2.94), en yüksek ortalamasının da “Kaçıngan Yaklaşım” boyutlarında (4.06) olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

			Kadın		Erkek		sd	F	n
			Ort	Ss	Ort	Ss			
Boş Zaman Anlamı	4.55	0.90	4.36	0.96	1	- 2.176	.005*		
Algılanan Özgürlük	4.58	1.05	4.43	1.07	1	- 1.985	.006*		
İş İlişkisi	4.67	1.07	4.51	1.13	1	- 1.095	.004*		
Sosyal Etkileşim	4.42	0.96	4.24	1.02	1	- 1.612	.026*		
Boş Zaman	4.66	0.98	4.39	1.08	1	- 3.446	.000*		
Aktif – Pasif Katılım	4.45	0.92	4.26	1.05	1	- 1.928	.042*		

Hedef Yönelimi	4.45	1.02	4.40	1.03	1	-	1.107	.024*	
Algılanan Yeterlilik	4.61	0.96	4.39	1.10	1	-	2.284	.017*	
İçsel Motivasyon	4.37	0.86	4.29	1.05	1	-	2.869	.033*	
Problem	Cözme	3.43	0.82	3.31	0.88	1	-	4.494	.035*
Acelecı Yaklaşım	3.37	0.90	3.14	1.02	1	-	2.795	.026*	
Düşünen Yaklaşım	3.16	1.34	2.75	1.36	1	-	4.609	.033*	
Kaçıngan Yaklaşım	4.16	1.36	3.95	1.22	1	-	1.466	.031*	
Değerlendirici Yaklaşım	3.98	1.08	3.27	1.98	1	-	3.011	.038*	
Kendine Güvenli	3.49	1.03	3.23	1.11	1	-	2.445	.044*	
Planlı Yaklaşım	3.46	1.04	3.22	1.07	1	-	4.494	.035*	

Tablo 3’de MANOVA sonuçları katılımcıların cinsiyetine göre BZAÖ puanları, tüm alt faktörleri üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir [$\lambda=0.965$, $F_{(9,199)}=1.804$, $p<0.05$]. Bu sonuca göre, Cinsiyet ana etkisi açısından ‘Algılanan Özgürlük’ [$F_{(1, 207)}= 2.176$, $p<0.05$], ‘İş İlişkisi’ [$F_{(1, 207)}= 1.985$, $p<0.05$], ‘Sosyal Etkileşim’ [$F_{(1, 207)}= 1.612$, $p<0.05$], Boş Zaman Kullanırlılığı” [$F_{(1, 207)}= 3.446$, $p<0.05$], “Aktif – Pasif Katılım” [$F_{(1, 207)}= 1.928$, $p<0.05$], “Hedef Yönelimi” [$F_{(1, 207)}= 1.107$, $p<0.05$], “Algılanan Yeterlilik” [$F_{(1, 207)}= 2.284$, $p<0.05$], “İçsel Motivasyon” [$F_{(1, 207)}= 2.869$, $p<0.05$] alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlarda kadın katılımcıların ortalama puanları erkeklerin puanlarından daha yüksektir.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre, PÇE puanları tüm alt faktörleri üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir [$\lambda=0.930$, $F_{(7,201)}=2.169$, $p<0.05$]. Bu sonuca göre, Cinsiyet ana etkisi açısından “Acelecı Yaklaşım” [$F_{(1, 207)}= 2.795$, $p<0.05$], “Düşünen Yaklaşım” [$F_{(1, 207)}= 4.609$, $p<0.05$], “Kaçıngan Yaklaşım” [$F_{(1, 207)}= 1.466$, $p<0.05$], “Değerlendirici Yaklaşım” [$F_{(1, 207)}= 3.011$, $p<0.05$], “Kendine Güvenli Yaklaşım” [$F_{(1, 207)}= 2.445$, $p<0.05$], “Planlı Yaklaşım” [$F_{(1, 207)}= 4.494$, $p<0.05$] boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlarda kadın katılımcıların ortalama puanları erkeklerin puanlarından daha yüksektir.

Tablo 4. Refah Düzeylerine Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

	Kötü		İyi				F	p	
	Ort	Ss	Ort	Ss	sd				
Bos Zaman Anlamı	3.	1.32	4.53	0.74	4.65	0.8	2 - 206	9.818	.000*
Algılanan Özgürlük	3.	1.40	4.64	0.87	4.67	1.0	2 - 206	10.726	.002*
İş İlişkisi	3.	1.46	4.64	0.86	4.83	1.1	2 - 206	7.950	.004*
Sosyal Etkileşim	3.	1.43	4.40	0.80	4.52	0.8	2 - 206	8.158	.000*
Bos Zaman	4.	0.99	3.92	1.39	4.63	0.8	2 - 206	7.119	.005*
Aktif – Pasif Katılım	3.	1.34	4.38	0.84	4.57	0.9	2 - 206	6.026	.001*
Hedef Yönelimi	3.	1.28	4.53	0.90	4.56	0.9	2 - 206	8.039	.014*
Algılanan Yeterlilik	3.	1.45	4.57	0.86	4.67	0.9	2 - 206	6.510	.000*

İçsel Motivasyon	3.	0.47	4.15	1.64	4.76	1.5	2 - 206	9.886	.000*
Problem Çözme	3.	0.66	3.18	0.85	3.43	0.8	2 - 206	2.550	.000*
Acelecı Yaklaşım	3.	0.89	3.18	1.02	3.35	0.9	2 - 206	1.286	.000*
Düşünen Yaklaşım	2.	1.29	2.57	1.31	3.27	1.3	2 - 206	6.621	.002*
Kaçınan Yaklaşım	3.	1.11	3.91	1.43	4.24	1.2	2 - 206	2.015	.028*
Değerlendirici	3.	1.08	3.27	1.98	3.27	1.9	2 - 206	1.332	.012*
Kendine Güvenli	3.	0.93	3.47	1.05	3.23	1.1	2 - 206	2.022	.032*
Planlı Yaklaşım	3.	0.89	3.23	1.10	3.47	1.0	2 - 206	2.550	.015*

Tablo 4’de MANOVA sonuçları katılımcıların refah düzeylerine göre BZAÖ puanları, tüm alt faktörleri üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir [$\lambda=0.852$, $F_{(1,839)}=18.396$, $p<0.05$]. Bu sonuca göre, Cinsiyet ana etkisi açısından ‘Algılanan Özgürlük’ [$F_{(2, 206)}= 10.726$, $p<0.05$], ‘İş İlişkisi’ [$F_{(2, 206)}= 7.950$, $p<0.05$], ‘Sosyal Etkileşim’ [$F_{(2, 206)}= 8.158$, $p<0.05$], Boş Zaman Kullanılabilirliği” [$F_{(2, 206)}= 7.119$, $p<0.05$], ‘Aktif – Pasif Katılım’ [$F_{(2, 206)}= 6.026$, $p<0.05$], ‘Hedef Yönelimi’ [$F_{(2, 206)}= 8.039$, $p<0.05$], ‘Algılanan Yeterlilik’ [$F_{(2, 206)}= 6.510$, $p<0.05$], ‘İçsel Motivasyon’ [$F_{(2, 206)}= 9.886$, $p<0.05$] alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlarda refah düzeyi yüksek olan katılımcıların ortalama puanları diğer katılımcıların puanlarından daha yüksektir.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre, PÇE puanları tüm alt faktörleri üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir [$\lambda=0.900$, $F_{(1,540)}=14.400$, $p<0.05$]. Bu sonuca göre, Cinsiyet ana etkisi açısından ‘Acelecı Yaklaşım’ [$F_{(2, 206)}= 1.286$, $p<0.05$], ‘Düşünen Yaklaşım’ [$F_{(2, 206)}= 6.621$, $p<0.05$], ‘Kaçınan Yaklaşım’ [$F_{(2, 206)}= 2.015$, $p<0.05$], ‘Değerlendirici Yaklaşım’ [$F_{(2, 206)}= 1.332$, $p<0.05$], ‘Kendine Güvenli Yaklaşım’ [$F_{(2, 206)}= 2.022$, $p<0.05$], ‘Planlı Yaklaşım’ [$F_{(2, 206)}= 2.550$, $p<0.05$] boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlarda refah düzeyi yüksek olan katılımcıların ortalama puanları diğer katılımcıların puanlarından daha yüksektir.

Tablo 5. BZAÖ İle PÇE Puanları Arasındaki Korelasyon Sonuçları

Alt Boyutlar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Algılanan ÖzgürlükR	1													
İş İlişkisi	R	.832	1											
Sosyal Etkileşim	R	.836	.773	1										
Boş Zaman Kullanılabilirliği	R	.841	.773	.803	1									

Aktif Katılım – Pasif	R	.823	.800	.837	.792	1												
Hedef Yönelimi	R	.756	.800	.695	.862	.744	1											
Algılanan Yeterlilik	R	.843	.732	.816	.896	.836	.681	1										
İçsel Motivasyon	R	.873	.719	.847	.860	.861	.752	.541	1									
Aceleci Yaklaşım	R	.262	.767	.204	.136	.212	.203	.522	.391	1								
Düşünen Yaklaşım	R	.282	.212	.203	.109	.196	.147	.362	.471	.389	1							
Kaçıncı Yaklaşım	R	.252	.256	.191	.217	.201	.166	.747	.525	.548	.496	1						
Değerlendirici Yaklaşım	R	.242	.273	.192	.149	.194	.227	.681	.388	.496	.579	.527	1					
Kendine Güvenli Yaklaşım	R	.321	.274	.232	.185	.108	.109	.746	.654	.639	.467	.368	.473	1				
Planlı Yaklaşım	R	.241	.264	.272	.251	.193	.139	.562	.531	.495	.642	.482	.395	.571	1			

Tablo 5’de Katılımcıların Boş zaman anlamı ölçeğinin alt boyutları ile Problem çözme envanterinin alt boyutları arasında ilişkinin olup olmadığını tespit etmek için Pearson korelasyon testi uygulandı. Test sonuçların göre Boş zaman anlamı ölçeğinin alt boyutları ile Problem çözme envanterinin alt boyutları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin serbest zaman algı düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki araştırılarak, çeşitli değişkenler açısından yordanmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre cinsiyet ve refah düzeyi değişkenlerine göre serbest zaman algı düzeyleri ve problem çözme becerisi envanterleri toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Gökçe (2008) tarafından serbest zaman doyumuna üzerine yapılan çalışmada da cinsiyetin serbest zaman doyumunda önemli ve etken bir faktör olduğu belirlenmiştir. Buna karşın Yalçın ve arkadaşları (2017) tarafından beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanın anlamı ile akıllı telefon kullanımı üzerine yaptıkları çalışmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Çalışmada katılımcıların refah düzeyinin serbest zaman algılarında anlamlı bir farklılık yarattığı sonucu bulunmasına rağmen Kılıç ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan çalışmada ise serbest zaman doyumuna ve yaşam doyumuna düzeyleri ile refah düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Altunçekiç ve arkadaşları (2005) tarafından öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ile öz yeterlik inançları üzerine yapılan çalışmada da cinsiyet değişkeninin problem çözme becerisinde önemli bir etken olduğu ve anlamlı bir farklılık yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç çalışmamız ile paralellik arz etmektedir. Ayrıca

Yiğiter (2012) “Rekreatif etkinliklerin Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Problem Çözme Becerisi ve Benlik Saygısı Düzeylerine Etkisi” isimli doktora tezinde rekreatif etkinliklerin, öğrencilerin algılanan problem çözme beceri düzeylerini pozitif yönde etkilediğini sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcıların serbest zaman algı düzeyleri ile problem çözme becerilerine yaş ve spor branşı değişkenleri açısından bakıldığında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Serdar ve arkadaşlarının (2017) üniversite öğrencilerin boş Zaman yönetimleri ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada da bazı alt boyutlar ile yaş değişkeni arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ortaya çıkan sonuç çalışmamız ile paralellik göstermemektedir.

Serbest zaman algısı ile problem çözme envanterleri arasındaki ilişkiyi istatistiksel olarak test etmek için yapılan pearson korelasyon testine göre ise iki ölçek arasında pozitif yönde fakat düşük düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kılıç ve arkadaşları (2016) tarafından serbest zaman doyumu ile yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi belirlemek için yaptıkları çalışmada ise anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Çalışmamız ile Kılıç ve arkadaşlarının(2016) çalışması yanı alanda yapıldığından ve benzer özellikler taşıdığından ilişki boyutunda paralellik göstermemektedir.

Sonuç olarak rekreasyonel etkinlikler; bireylerin ve grupların boş zamanlarında özgür iradeleriyle katıldıkları haz almak, fizyolojik ve psikolojik doyum sağlamak, toplumsal ve duygusal davranışlar kazanmak amacı ile yapılan dinlendirici, eğlendirici ve rahatlatıcı etkinliklerdir (Karaküçük, 2008; Lapa Yerlisu ve Ağyar, 2012). Cinsiyet ve refah düzeyi bu anlamda serbest zaman algı düzeyleri ile problem çözme becerisini etkileyen değişkenler iken yaş ve spor branşı değişkenleri serbest zaman algı düzeyleri ile problem çözme becerilerinde anlamlı farklılık göstermeyen değişkenlerdir. Serbest zaman algısını belirlemeye ilişkin kullanılan “Boş Zamanın Anlamı Ölçeği” ile “Problem Çözme Envanteri” arasında ise istatistiksel olarak pozitif yönde fakat düşük düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir

KAYNAKLAR

- Aksan, N.,Sözer, A., M. (2007) “Üniversite Öğrencilerinin Epistemolojik İnançları İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki” Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt:8, Sayı:1 31-50.
- Altunçekiç, A., Yaman, S., Koray, Ö. (2005) Öğretmen Adaylarının Öz-yeterlik İnanç Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Üzerine Bir Araştırma (Kastamonu İli Örneği). Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:13, No:1, 93-102.
- Atasoy, L., K., Öncü, E., Kılıç, K., S. (2015) “Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarında Serbest Zaman Algısı ve Engelleri” 3. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi.
- Balcı, V., Demirtaş, M., Gürbüz, P., İlhan, A., Ersöz, V. (2002) “Ankara’daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması” 7. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Marmara Üniversitesi, Antalya.
- Broadhurst, R. (2001). Managing Environments for Leisure and Recreation. GBR: Routledge.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi; 2012
- Demirel, D. H., Demirel, M., & Serdar, E. (2017). University Students' Opinions of The Meaning of Leisure and Their Perceived Freedom in Leisure. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 796-802.
- Esteve, R., San Martin, J., Lopez, A. E. (1999). Grasping The Meaning of Leisure: Developing A Self Report Measurement Tool. *Leisure Studies*, 18 (2):79-91.
- Gökçe, H. (2008). Serbest zaman doyumunun yaşam doyumunu ve sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Gürbüz, B. & Henderson, K. (2013) Exploring the Meanings of Leisure among Turkish University Students, *Croatian Journal of Education*.15(4), 927-957.
- Gürbüz, B., Özdemir, A. S., & Karaküçük, S. (2007). Boş Zaman Ölçeğinin Anlamı: Türk Üniversite Öğrencilerinin Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. 4. Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.
- Karaküçük, S., 2008, *Rekreasyon Bos Zamanlari Değerlendirme*, 6. Baski, Ankara, Gazi Kitabevi.
- . Karaküçük, S., Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve Kent(li)leşme*. Ankara:Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık; 2012.
- Kelly, J. R. (1994). The Symbolic İnteraction Metaphor and Leisure: Critical Challenges. *Leisure Studies*, 13(2), 81-96.
- Kemp, K. and Pearson, S. (1997). *Leisure and Tourism*. Great Britain:Longman Press.
- Kılıç, K., S., Atasoy, L., K., Gürbüz, B., Öncü, E. (2016). Rekreasyonel Tatmin ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt:6, Sayı:3.
- Lapa, Y., T., Ağyar, E. (2012) “Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Katılımlarına Göre Algılanan Özgürlük” Hacettepe Üniversitesi, *Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), s.24-33.
- Lu, L., & Hu, C.-H. (2005). Personality, Leisure Experiences and Happiness. *Journal of Happiness Studies*, 6, 325-342.
- Madrigal, R. (2006). Measuring The Multidimensional Nature Of Sporting Event Performance Consumption. *Journal Of Leisure Research*, 58, 3.
- Serdar,E., Demirel, H., D., Demirel, M., Çakır, O., V. (2017) Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetimleri İle Akademik Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Uluslararası Balkan Spor Bilimleri Kongresi*, 21-23 Mayıs, Bursa.
- Sevil, T., Şimşek, Y., K., Katırcı, H., Çelik, O., V., Çeliksoy, A., M. (2012). Boş Zaman Yönetimi, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, No:2497 (Editör:Kocaekşi, S.).

- Süzer M. (1997). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal ve Ekonomik Özelliklerine Göre Boş Zaman Faaliyetlerini Değerlendirme Biçimleri (Pamukkale Üniversitesi Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, N., Şahin, N. & Heppner, P. P. (1993). Psychometric properties of the Problem Solving Inventory in a group of Turkish university students. *Cognitive Therapy and Research*, 17, 379-396.
- Yalçın, C., Demirel, M., Demirel, H., D., Çolakoğlu, T. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zamanın Anlamı İle Akıllı Telefon Bağımlılıklarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt:7, Sayı:1.
- Yiğiter, K. (2012) Rekreatif Etkinliklerin Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Problem Çözme Becerisi ve Benlik Saygısı Düzeylerine Etkisi. *Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor A.B.D., Doktora Programı.*